

Ολοκληρωτικός καπιταλισμός

Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός (αγγλικά: totalitarian capitalism) αποτελεί για αρκετούς αριστερούς-ελευθεριακούς διανοητές ένα νέο στάδιο ανάπτυξης και κρίσης στην σχετικά μακράιωνη ύπαρξη του καπιταλισμού. Κάποιοι από τους μαρξιστές χρησιμοποιούν τον όρο "ασιατικός" καπιταλισμός" (ο Σλάβοι Ζίζεκ για παράδειγμα), ή/και "ύστερος καπιταλισμός".

Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη, οι απαρχές της μετάβασης του καπιταλισμού στο στάδιο του ολοκληρωτικού καπιταλισμού εντοπίζονται κατά τη διάρκεια έναρξης της παγκόσμιας πετρελαϊκής κρίσης στις αρχές της δεκαετίας του '70, που χαρακτηρίστηκε από έντονα φαινόμενα υπερσυσσώρευσης κεφαλαίων (τα ονομαζόμενα "λιμνάζοντα" κεφάλαια) σε συνδυασμό με την κλασική κρίση υπερσυσσώρευσης στο πεδίο της κατανάλωσης (προϊόντα που δεν μπορούν να πωληθούν). Η κατάσταση αυτή οδήγησε στην απότομη μείωση του "μέσου ποσοστού κέρδους" με αρνητικά αποτελέσματα στην κερδοφορία του κεφαλαίου, συνεπώς και στις επενδύσεις στον παραγωγικό τομέα αφού αυτές κρίθηκαν ασύμφορες. Η προσπάθεια σε παγκόσμιο επίπεδο των ηγετικών κύκλων του κεφαλαίου για την υπέρβαση αυτής της κρίσης, σηματοδότησε και τη μετάβαση στο νέο στάδιο του καπιταλισμού.

Χαρακτηριστικά

Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός σύμφωνα με τους υποστηρικτές του, χαρακτηρίζεται από σημαντικές μεταβολές σε σχέση με το προηγούμενο ιμπεριαλιστικό στάδιο τόσο στο επίπεδο της κοινωνίας, όσο και στο πεδίο της παραγωγής. Μια πρώτη σημαντική μεταβολή, είναι η είσοδος των νέων τεχνολογιών στην παραγωγή (ηλεκτρονική, βιογενετική κλπ). Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών οδήγησε σε μεγάλη αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας, συνεπώς σε δραματική αύξηση απόσπασης της σχετικής υπεραξίας κάτι που δεν υπήρχε προηγούμενα. Μια δεύτερη σημαντική μεταβολή σε σχέση με τον ιμπεριαλισμό είναι η επιβολή του νεοφιλελευθερισμού ως ηγεμονικής αντίληψης στην οικονομία και συνολικά στην κοινωνία. Η επιβολή αυτή επέτρεψε την σταδιακή -και μακρόχρονη- συρρίκνωση των εργασιακών δικαιωμάτων, την ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων και τις ιδιωτικοποιήσεις. Ως αποτέλεσμα παρατηρήθηκε η αύξηση απόσπασης και της ονομαζόμενης απόλυτης υπεραξίας η οποία προήρθε από την αύξηση των ωρών εργασίας, των ημερών εργασίας και την συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας. Η διπλή διαδικασία της αύξησης στην απόσπαση της σχετικής και της απόλυτης υπεραξίας εντός της παραγωγής, είναι το πρώτο χαρακτηριστικό γνώρισμα της μετάβασης του καπιταλισμού στο νέο στάδιο.

Με αυτόν τον τρόπο έγινε κατορθωτή η ανάταξη του μέσου ποσοστού κέρδους, επιτρέποντας στο κεφάλαιο να αντιμετωπίσει σχετικά και προσωρινά τη μεγάλη πετρελαϊκή κρίση. Για να γίνει κατορθωτή η εφαρμογή των νεοφιλελεύθερων πολιτικών στις χώρες όπου πρωτοεφαρμόστηκαν (Χιλή, ΗΠΑ, Μ. Βρετανία) οι τότε κυβερνήσεις του δικτάτορα Α. Πινοσέτ, του Ρόναλντ Ρήγκαν και της Μάργκαρετ Θάτσερ αντίστοιχα, ήρθαν σε σφοδρή σύγκρουση με τα συνδικάτα προχωρώντας σε σκληρή καταστολή πολλών απεργιακών αγώνων. Κάτι που σήμερα ως μοντέλο άσκησης πολιτικής γενικεύεται σε όλες σχεδόν τις καπιταλιστικές χώρες.

Η επέκταση της πίστωσης είναι το δεύτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της μετάβασης του καπιταλισμού στο νέο στάδιο. Αποτέλεσε μια επίσης παγκόσμια επιλογή των ηγετικών κύκλων του κεφαλαίου για την αντιμετώπιση της πετρελαϊκής κρίσης. Ως αποτέλεσμα είχε δε, την υπερεπέκταση και ηγεμονία της χρηματοπιστωτικής μερίδας του κεφαλαίου σε βάρος του παραγωγικού και εμπορικού κεφαλαίου που επιτεύχθηκε δια μέσω των εξαγορών και των συγχωνεύσεων (διαδικασία που είχε ήδη ξεκινήσει από τις αρχές του 20ου αιώνα). Η επέκταση όμως της πίστωσης ενώ έδωσε προσωρινή διέξοδο στα λιμνάζοντα κεφάλαια, διαμόρφωσε σε βάθος χρόνου τις περιβόητες "φούσκες" που βλέπουμε σήμερα να καταρρέουν, βαθαίνοντας τελικά ολόένα και περισσότερο την κρίση του καπιταλισμού.

Στο πολιτικό επίπεδο ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός σύμφωνα με αυτή την αντίληψη, υπερβαίνει δομικά την αστική/φιλελεύθερη αντίληψη για τη δημοκρατία, προς όφελος ενός πολύ πιο αυταρχικού πολιτικού συστήματος, διαμορφώνοντας το τρίτο χαρακτηριστικό που σηματοδοτεί την μετάβαση του καπιταλισμού στο νέο στάδιο. Τούτο εξηγείται ως εξής: Ενώ για παράδειγμα, τα φασιστικά καθεστώτα του μεσοπολέμου θεωρήθηκαν "εκτροπή" από την πάγια αρχή της κοινοβουλευτικής/αστικής δημοκρατίας, σήμερα μεταλλάσσεται δομικά η ίδια η αστική/κοινοβουλευτική δημοκρατία σε πολύ πιο αυταρχικό/ολιγαρχικό μοντέλο διακυβέρνησης (κοινοβουλευτικός ολοκληρωτισμός).

Τέλος, ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός ενσωματώνει σε νέο επίπεδο ορισμένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του προηγούμενου ιμπεριαλιστικού σταδίου (ενδοϊμπεριαλιστικές/ενδοαστικές αντιθέσεις, σχέση υπεροχής ανάμεσα στα ιμπεριαλιστικά κέντρα και την περιφέρεια προς όφελος των πρώτων, συγκέντρωση/συγκεντροποίηση του κεφαλαίου με τη μορφή των πολυεθνικών/πολυκλαδικών μονοπωλίων, πόλεμοι).

Το καθεστώς της διαρκούς απειλής

Η διαστρέβλωση των εννοιών και του λόγου είναι μια πολύ παλιά τακτική των διανοούμενων απολογητών των κυρίαρχων τάξεων για να θολώνουν τα νερά και να προκαλούν σύγχυση στους κυριαρχούμενους. Ο Ράουτερ παρατηρούσε από την δεκαετία του 60 κιόλας στο "Η Κατασκευή Υπηκόων" ότι: "όσο ασαφέστερα εκφράζεται κανείς, τόσο περισσότερο μένει κρυμμένο το ψέμα που υπάρχει στον λόγο του...". Αλλά δεν είναι μόνο το ψέμα που προκύπτει από την αποσύνθεση των εννοιών που προάγουν αναπαράγουν οι απολογητές (θεραπευαίνιδες) του συστήματος, είναι ο πόλεμος για τη διατήρηση του στάτους της κυριαρχίας, εδώ πολύ σωστά παρατηρεί ο Τόμας Σαζ στο «Ο Πόλεμος των Ορισμών» ότι:

«... Ο πόλεμος για τον έλεγχο του κόσμου είναι πόλεμος ορισμών... Ο αγώνας καθορισμού και ελέγχου των νοημάτων είναι αγώνας για επιβίωση... αυτός που πρώτος θα ορίσει το νόημα μιας κατάστασης, επιβάλλει στον άλλον την δική του πραγματικότητα και τον ορίζει, είναι ο νικητής... έτσι κυριαρχεί κι επιβιώνει. Εκείνος που ετεροκαθορίζεται, υποτάσσεται και ίσως ακόμα και εξοντώνεται...»

1. "... Το κράτος, μαζί με την ενίοτε συμβολική ενοχοποίηση κάποιων ατόμων από τους κόλπους των μελών της κυρίαρχης τάξης, επιδιώκει να προλάβει την εναντίωση προς την κυρίαρχη τάξη μέσω γραφειο-κρατικών ρυθμίσεων, δηλαδή μέσω νέων νόμων χωρίς ποινικές κυρώσεις. Η αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, η νομοθεσία κατά της μόλυνσης, η βιομηχανική νομοθεσία, η νομοθεσία που αφορά την ασφάλεια των προϊόντων, όπως και οι νόμοι που προστατεύουν τους καταναλωτές, είναι παραδείγματα στα οποία το χάσμα μεταξύ του νόμου και της επιβολής του, είναι αβυσσαλέο. Η επιλεκτική επι-βολή προασπίζει τις αξιώσεις για μια επιλεκτική νομοθεσία η οποία, με την σειρά της, προκαλεί μεγαλύτερη συνειδητοποίηση της αδικίας εκ μέρους του κοινού. Αν η επιβολή είναι ανεπαρκής, το κράτος μπορεί να επιχειρηματολογήσει υπέρ περισσότερων κρατικών φορέων επιβολής, που διευρύνουν το κράτος και αυξάνουν την ικανότητα προάσπισής του.

Αυτό το μοντέλο αυτοδημιουργίας αντιστοιχεί στην πίστη ότι οι ανισότητες και οι αδικίες μπορούν να λυθούν ή να διορθωθούν από την νομοθεσία, από εξεταστικές επιτροπές που οδηγούν σε νέα νομοθεσία, ή από νεοδημιούργητες κρατικές γραφειοκρατίες. Κατά ειρωνικό τρόπο, η μη εγκυρότητα αυτού του μοντέλου οδηγεί το δόγμα/θεσμό, δηλ. το εθνικό κράτος ή τον εθνικισμό, σε σύγκρουση με το δόγμα/θεσμό, δηλ. τον καπιταλισμό ή την ατομική ιδιοκτησία. Η πρόσφατη ανάπτυξη των διεθνών εταιρειών διακυβεύει τα εθνικά συμφέροντα κάθε κράτους. Ως εκ τούτου, νέα θεσμικά πρότυπα και δόγματα πρέπει να προκύψουν από αυτήν την σύγκρουση. Αυτό γίνεται φανερό από τις ανισότητες στην κατανομή των τροφίμων και της ενέργειας μεταξύ των λαών της γης.

Η σύγκρουση μεταξύ εθνι-κού κράτους και κεφαλαίου θέτει το ερώτημα αν ενδείκνυται η εθνική, η ιδιωτική ή η ανθρώπινη «ιδιοκτησία» των φυσικών πόρων (πετρέλαιο, κλίμα). Θέτει το ερώτημα αν είναι απαραίτητος για την συνέχιση της ύπαρξης της ζωής ο εθνικός, ο ιδιωτικός ή ο ανθρωπι-νος καταναμητικός έλεγχος. Θέτει υπό αμφισβήτηση και ρίχνει το γάντι στον «εθνικισμό» και την «ατομική ιδιοκτησία» ως δόγ-ματα/θεσμούς. Θα συνεχίσει η ασυλία από κρατικές ποινικές κυρώ-σεις να προστατεύει τους καπιταλιστές των διεθνών ή ακόμη και των εθνικών εταιρειών; Θα συνεχίσει το κράτος, μέσω του μιλιταρισμού του, να προστατεύει την ιδιωτική απομύζηση, την εκμετάλλευση και τις αγορές στις διεθνείς ή στις εθνικές αποικίες; Μπορούν αυτοί, οι οποίοι μέσω της μονοπώλησης ελέγχουν την οικονομική εξουσία και την εξουσία καταναγκασμού, να συνεχίσουν να έχουν ασυλία από ποινικές κυρώσεις;

Προς το παρόν, το κράτος απαλλάσσει τον εαυτό του από την ευθύνη για τα κοινωνικά κακά που το ίδιο προκαλεί. Επειδή το κρά-τος είναι αυτό που ορίζει το έγκλημα, αυτό που επιβάλλει τις ποινικές

κυρώσεις και αυτό που διαχειρίζεται τα κοινά, τα κακά που προκαλεί είναι πέρα από κάθε ενοχοποίηση. Δεν ευθύνεται για τα εγκλήματα που διαπράττονται από τα άτομα. Η αντεκδίκησή του, οι ποινικές κυρώσεις, επιβάλλονται σ' αυτούς που υπόκεινται σε ενοχοποίηση χωρίς να απολαμβάνουν ατιμωρησίας. Η συμπεριφορά των υπηκόων του, των εχθρών του, ντόπιων και ξένων, μπορεί να χαρακτηριστεί ως έγκλημα. Εν συνεχεία, το κράτος που εφευρίσκει το έγκλημα, εξαιρεί τον εαυτό του. Οι δικές του πράξεις είναι δικαιολογημένες, μη υποκείμενες σε ποινική κύρωση. Τα κακά που αυτό προκαλεί χαρακτηρίζονται ως αποδεκτά, ως «μη κακά».

Όπως ποικίλλει η μορφή του κράτους, ποικίλλει και η έννοια του ποινικού νόμου, του εγκλήματος και της ποινικής κύρωσης. Οι καπι-ταλιστικές, φασιστικές και κομματικές δικτατορίες και τα κράτη-πρόνοιας επεκτείνουν, περιορίζουν, δημιουργούν και προωθούν το δικό τους ιδιαίτερο είδος εγκλήματος και ποινικής κύρωσης, ό,τι ται-ριάζει δηλαδή, στις περί παραγωγής μυθολογίες τους. Ανεξαρτήτως μορφής, το κράτος επιδιώκει να μονοπωλεί την συνείδηση και την κοινωνική ζωή προς το συμφέρον την ολιγαρχίας, καθώς επίσης και να διατηρεί την ηγεμονία, την ιεραρχία και την εξουσία. Γι' αυτό ποινικοποιεί ιδέες, θεσμούς, κοινωνικές δραστηριότητες και αυτούς που τις αναπτύσσουν, όταν αυτοί αποτελούν οργανωμένη απειλή αποκαλύψεων ή αντεκδίκησης ενάντια στο κράτος.

Οι ιδέες περί ατόμου και περί συλλογικής ευθύνης χειραγωγούνται ώστε να αντιστοιχούν στην ιδιαίτερη ιδεολογική κρατική μορφή τους και να βοηθούν στην διατήρησή της (π.χ. καπιταλιστικής, φασιστικής, κομ-μουνιστικής ή κομματικής δικτατορίας). Οι ιδέες της εξουσίας και της ιεραρχίας προστατεύονται επιμελώς ως βασικές για την ιδέα του κράτους. Η διαφοροποίηση εγκλήματος και «τιμωρίας» κατασκευά-ζεται και μυθοποιείται, έτσι ώστε να συγκαλύπτει τα συμφέροντα, την εξουσία και την κυριαρχία των λίγων ...”

"κατά τη μελέτη της οικονομικής ιστορίας, τείνουμε συστηματικά να αγνοούμε το ρόλο της βίας, τον απόλυτα κεντρικό ρόλο του πολέμου και της δουλείας, στη δημιουργία και σχηματοποίηση των βασικών θεσμών, αυτού που σήμερα αποκαλούμε «οικονομία». Επιπλέον, σημασία έχουν και οι προελεύσεις. Η βία μπορεί να είναι αόρατη, αλλά παραμένει τυπωμένη στη φιλοσοφία της κοινής οικονομικής λογικής μας, στην προφανέστατα αυταπόδεικτη φύση των θεσμών, που απλά ποτέ δεν θα μπορούσαν να υπάρξουν έξω από το μονοπώλιο της βίας – αλλά και της συστηματικής απειλής της βίας – που διατηρείται από το σύγχρονο κράτος". David Graeber

2. Η σύγχρονη αστική δημοκρατία είναι μια τυπική αστική επίκληση των ατομικών δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου. Οι πολιτικές κάστες εκφραστές αυτής της δημοκρατίας στην πραγματικότητα από την μια προωθούν την λεγόμενη συμμετοχή στα κοινά που εξαντλείται στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος και από την άλλη προωθούν την παραίτηση από τα κοινά με την επαγγελματοποίηση, κομματικοποίηση της πολιτικής ζωής, ενώ το λεγόμενο πλειοψηφικό σύστημα που διατυμπανίζουν καταρρέει από την μη αθρόα προσέλευση των ψηφοφόρων στις εκλογές. Φυσικά δεν τους απασχολεί να κυβερνούν μειοψηφικά αρκεί να μην υπάρξει κυβερνητικό κενό, και εξατομικεύουν τα πρόσωπα προωθώντας από τη μία την ιδιώτευση – ο σώζων εαυτό σωθήτω και από την άλλη τη μαζικοποίηση. Μαζικοποίηση μέσα από τους μηχανισμούς ελέγχου της γνώμης, της συνείδησης και συμπεριφοράς, από τα μαζικά μέσα ενημέρωσης. Μέσα που έχουν μετατραπεί σε τεράστιες μηχανές συμφερόντων οικονομικής - πολιτικής δύναμης (θυμίζοντας την δύναμη της προπαγάνδας που είχαν και έχουν οι εκκλησίες), προπαγάνδας και πλύσης εγκεφάλου.

Μαζικά μέσα που προωθούν την διαιώνιση και επέκταση της κυριαρχίας κεφαλαίου και κράτους, με σχέση συγκοινωνούντων δοχείων, μεταξύ αυτών και των πολιτικών ελίτ, διαστρεβλώνοντας και διαπλάθοντας την ελεύθερη βούληση και την κριτική σκέψη των οικονομικά εκμεταλλευόμενων και πολιτικά καταπιεζομένων ανθρώπων. Ενώ έχουν παράλληλα φτάσει στο σημείο να κατασκευάζουν και αυτή την ίδια την πραγματικότητα.

3. Η κοινωνικότητα του καπιταλισμού και η έννοια του πολίτη δεν συνιστούν κοινωνία των πολιτών, αλλά, πληθυσμιακή συσσώρευση ιδιωτών–υπηκόων, οπαδών, ψηφοφόρων, καταναλωτών με υπέρτατο δικαίωμα, το δικαίωμα στην ιδιοκτησία και την κατανάλωση, είναι η «κοινωνία» των ιδιωτών (αρρώστων) με χίλια δυο αντικρουόμενα ιδιωτικά-ατομικά συμφέροντα που ιεραρχούνται, διαμορφώνονται και διαχειρίζονται από τις εκάστοτε πολιτικές ελίτ. Έτσι, η ελευθερία ταυτίζεται με την οικονομία της αγοράς και τη συσ-σώρευση του κέρδους. Η ελευθερία είναι η αγορά, όχι των ιδεών και του πράττειν, αλλά αφενός της κατανάλωσης και της διακίνησης εμπορευμάτων, και αφετέρου του επιχειρείν των μεγαλοϊδιοκτητών της γης, των μέσων παραγωγής, των υπηρεσιών, του θεάματος – ακρόατος και των άυλων κεφαλαίων.

4. Το καθεστώς της διαρκούς απειλής που επιβάλλουν οι κυρίαρχες τεχνογραφειοκρατικές, στρατοκρατικές και πολιτικές ελίτ, με κύριες την Αμερικανική και την Ευρωπαϊκή, για την αναδιανομή του κοινωνικού πλούτου, έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των διατροφικών αναγκών σε παγκόσμια κλίμακα προς όφελος δικό τους και των εργοδοτών τους, στο σύνολο της καταπιεσμένης-εκμεταλλεζόμενης ανθρωπότητας είτε στις λεγόμενες οικονομικά ανεπτυγμένες κοινωνίες, είτε στις υπό ανάπτυξη, έχει σαν συνέπεια να διογκώνει ακόμα περισσότερο τις κοινωνικές ανισότητες και να αυξάνει τόσο τη σχετική, όσο και την πραγματική φτώχεια.

Το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών, τόσο μεταξύ των ανθρώπων όσο και μεταξύ των χωρών, μεγαλώνει ακόμα περισσότερο, φτάνοντας για πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρωπότητας σε τέτοια ύψη. Το φυσικό περιβάλλον βρίσκεται σε πλήρη διαταραχή και οι οικολογικές ισορροπίες καταρρέουν στο βωμό της απληστίας των ολιγαρχιών για κέρδος και κυριαρχία, κάνοντας επισφαλή την διαβίωση σε πολλά μέρη στον πλανήτη, όχι μόνο των ανθρώπων αλλά και των υπόλοιπων έμβιων όντων.

Οι κυρίαρχες ελίτ προσπαθούν να διατηρήσουν, να ελέγξουν και να διαιωνίσουν αυτή την κατάσταση μέσω της στρατηγικής της λειτουργικής και ιδεολογικής τρομοκράτησης των εκμεταλλευομένων τάξεων και μέσα από το δίπτυχο «ασφάλεια θεσμική - ανάπτυξη οικονομική» (η ελεύθερη οικονομία της αγοράς είναι μονόδρομος και το δημοκρατικό πολίτευμα είναι το καλύτερο δυνατό), ενώ μέσω της στρατηγικής του φόβου και της ανασφάλειας, αποσκοπούν στη συναίνεση για τον συλλογικό κοινωνικό έλεγχο και μέσω της καλλιέργειας της συλλογικής ευθύνης και ενοχής, π.χ. όλοι φταίμε για την οικονομική κρίση, η όλοι φταίμε για το περιβαλλοντική κρίση, προωθούν τον πράσινο καπιταλισμό, τον οικοκαπιταλισμό.

5. «... Ο νεοφιλελευθερισμός υποστηρίζεται, ότι έκτος από ιδεολογία ή οικονομική πολιτική είναι πρώτα απ' όλα και κυρίως, ένας τύπος κυβερνητικής ορθολογικότητας. Ο Φουκό, ορίζει την κυβερνητική ορθολογικότητα ως μια κανονιστική λογική που διέπει τη δραστηριότητα της

διακυβέρνησης, με τη έννοια όχι μόνο της άμεσης αλλά και της έμμεσης καθοδήγησης των ανθρώπων, έτσι ώστε αυτοί να οδηγούνται και να συμπεριφέρονται με έναν ορισμένο τρόπο.

Η «ορθολογικότητα» αυτή δεν εφαρμόζεται με την άσκηση ενός άμεσου αλλά περισσότερο ενός έμμεσου (συγκαλυμμένου) καταναγκασμού, μιας καταπίεσης. Από αυτή την άποψη, η κριτική ενάντια στον νεοφιλελευθερισμό δεν θα 'πρεπε να περιορίζεται μόνο στο πεδίο της οικονομικής πολιτικής (ιδιωτικοποιήσεις, η απορρύθμιση εργασιακών σχέσεων) ούτε σε ένα ορισμένα σύνολο θεωρητικών ιδεών (Φρίντμαν, Χάγκελ) ούτε στους πολιτικούς που στράφηκαν σε αυτόν στα τέλη της δεκαετίας του 1970 (Ρέιγκαν, Θάτσερ κλπ).

Η νεοφιλελεύθερη «ορθολογικότητα» έχει μια ευρύτερη εμβέλεια και μπορεί να προωθείται ακόμα και από κυβερνήσεις που αναφέρονται στην αριστερά. Αυτό που ορίζει τη νεοφιλελεύθερη ορθολογικότητα είναι το ότι οδηγεί τα υποκείμενα να δρουν με βάση το υπόδειγμα του ανταγωνισμού. Ο νεοφιλελευθερισμός οδηγεί τα άτομα να προσπαθούν να μεγιστοποιηθούν την ικανοποίηση των συμφερόντων τους, παραμερίζοντας κάθε ηθική αναστολή. Στο ίδιο μόντο διαπλάθεται και το «νεοφιλελεύθερο υποκείμενο» με την παρόξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των ατόμων (πόλεμος όλων εναντίων όλων), με τις τεχνικές αξιολόγησης, με την ενθάρρυνση του ιδιωτικού δανεισμού, με την παρακίνηση να μετατραπούν τα υποκείμενα σε «ανθρώπινο κεφάλαιο», μέσω της καταναλωτικής ζήτησης. Το άτομο πλέον πρέπει να φροντίζει να συσσωρεύει, να επιδιώκει την επιτυχία, ενώ ταυτόχρονα είναι υπεύθυνο (και επομένως ένοχο), για την ενδεχόμενη αποτυχία του. Το νεοφιλελεύθερο υποκείμενο συγχέει την ελευθερία και την αυτονομία με τον ανταγωνισμό.

Επιχειρώντας να μεγιστοποιήσει με κάθε τίμημα την απόδοση του ατόμου σε όλα τα πεδία, ο νεοφιλελευθερισμός καταλήγει να αναγορεύει σε κανόνα την έλλειψη κάθε περιορισμού. Αυτή η έλλειψη περιορισμού συγκαλύπτει όμως το γεγονός ότι στην πραγματικότητα, υπάρχει ένα όριο στην επιθυμία και αυτό το όριο το καθορίζουν το κεφάλαιο και η επιχείρηση. Οι συντηρητικοί και οι θιασώτες του «εκσυγχρονισμού» βλέπουν στο νεοφιλελεύθερο υποκείμενο ένα ον απελευθερωμένο από όλες τις αλυσίδες του. Αλλά η έλλειψη κάθε περιορισμού, που υπόσχεται ο νεοφιλελευθερισμός, δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματική ελευθερία. Ο μηχανισμός της «απόδοσης - απόλαυσης», που καθιερώνει ο νεοφιλελευθερισμός, είναι ένα σύστημα που λειτουργεί σαν ψευδαίσθηση της ελευθερίας του ατόμου, γιατί παραμένει στην ουσία ένας τρόπος κοινωνικής χειραγώγησης και πειθάρχησης»

6. «... Ο φιλελευθερισμός, είναι εξαιρετικά αναγκαίος στον καπιταλισμό των τρασ, των καρτέλ, των πολυεθνικών του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου αλλά και στο κράτος πρόνοιας. Τα αμερικάνικα λεγόμενα και φιλελεύθερα, προοδευτικά, ανθρωπι-στικά ιδρύματα (π.χ. Φορντ, Ροκφέλερ, Κάρνεγκυ κλπ) ιδρύθηκαν, ελέγ-χονται και χρηματοδοτούνται από τις ομάδες συμφερόντων των μεγαλύτερων πολυεθνικών εταιρειών.

Σε μια εποχή κοινωνικού αναβρασμού, η κυρίαρχη τάξη χρειάζεται ένα σοσιαλ - φιλελεύθερο κίνημα το οποίο να μπορεί να λειτουργεί ως ασφαλιστική δικλείδα στην μαζική δυσαρέσκεια και μ' αυτόν τον τρόπο, να αποτρέπει τους ανθρώπους να στραφούν προς μια αποτελεσματική κοινωνική αντίδραση

(εδώ αυτό το ρόλο τον παίζουν καλύτερα οι σοσιαφιλελεύθεροι, σοσιαλδημοκράτες γιατί μπορούν να δημιουργούν ευρύτερες κοινωνικές συναινέσεις). Όσο περισσότερο εδραιώνονται τα καρτέλ, οι πολυεθνικές και το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο, τόσο περισσότερη νεοφιλελεύθερη-μεταρρυθμιστική ρητορική υιοθετούν τα κόμ-ματα εξουσίας. Έτσι, το σύγχρονο κράτος διατηρεί υπό τον έλεγχό του την εσωτερική αμφισβήτηση, αναπτύσσοντας και θεσμοποιώντας το εμπόρευμα των πολιτικών μανδαρίνων, τον νέο αυταρχισμό, δηλαδή την μεθοδευμένη γενίκευση της κοινωνίας του ελέγχου.

*Αναδημοσίευση από το <http://eleftheriakos.gr>